

A Pesthidegkúti Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Az iskola képviselője

Kökénydi Ákos

Az iskola címe

1028 Budapest, Kossuth L. u. 15-17.

Tel.: +36 1 3974468, +36 1 2757938

Email: info@phwi.hu

Honlap: www.phwi.hu

Elfogadva: 2020. április 29.

Hatályos: 2020. szeptember 1.

Érvényes: visszavonásig

TARTALOM

I. Az iskola bemutatása.....	3
II. A Waldorf-pedagógia alapján működő intézmények Waldorf-kerettantere, mint a nevelés-oktatás tartalmi kérdéseire vonatkozó egyedi megoldás, illetve mint az intézmény nevelési programjának és helyi tantervének alapidokumentuma	6
III. Az intézmény helyi megoldásai a kerettanterv által kijelölt keretek között A magyar Waldorf-iskolák kerettantervének és a Pesthidegkúti Waldorf Iskola helyi tantervének viszonya	7
IV. A pedagógiai programnak a Waldorf-kerettanterv által nem szabályozott részei és az iskola helyi pedagógiai sajátosságai	8
Az iskola kiemelt pedagógiai alapelvei	8
A pedagógiai módszerből fakadó iskolai sajátosságok.....	9
A középiskolára vonatkozó további szabályozások	12
A tanórákon kívüli nevelés és oktatás	14
A tanulókra, a csoportokra és az osztályokra vonatkozó iskolai sajátosságok.....	17
A tanulói teljesítmények értékelése	18
A felvétel és átvétel helyi szabályai	20
Az iskola pedagógiai-szakmai munkájának további szempontjai.....	21
Az iskola személyi-szervezeti felépítése és tárgyi-dologi feltételei	27

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: **A szöveges értékelések érdemjeggyé történő átalakításának elvei**
 2. számú melléklet: **Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv**
 3. számú melléklet: **Együttműködési megállapodás az iskola és a szülők között**
 4. számú melléklet: **A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, inkluzív nevelés**
 5. számú melléklet: **Gyermekevédelmi irányelvek**
 6. számú melléklet: **A magyar Waldorf-iskolák kerettantere 2020**
- Záradék: **A pedagógiai program elfogadásáról**

I. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

Bevezetés

A Waldorf–pedagógia 1919 óta gyakorolt reformpedagógia, megalapítója Rudolf Steiner. Az első Waldorf–iskolát Stuttgartban (Németország) nyitották meg, a Waldorf–Astoria cigarettagyár munkásainak gyermekei számára. A világ legnagyobb alternatív iskolai hálózatának részeként ma már minden kontinensen, 51 országban több mint 800 iskola működik.

Magyarországon 41 iskola nyílt a rendszerváltást követő évtizedben.

A Waldorf-iskolák képzésük tartalmát és módszereit a gyermekek fejlődéséből és annak változásaiból merítik és teszik gyakorlattá. Gyermek- és személyiségközpontú, képességfejlesztő iskola, melyben a művészeti és gyakorlati készségek fejlesztése azonos súlyú a közismereti képzéssel. A tanítás a hagyományos tantárgyak nagy részében epochális – tömbösített, időszakos – jelleggel folyik.

A Waldorf-iskola nem világnézeti iskola – a pedagógiai felfogás hangsúlyozottan tiszteletben tartja a diákok és szülők vallásos és egyéb meggyőződéseit, valamint az eltérő nemzeti kultúrák sajátosságait.

A Pesthidegkúti Waldorf Iskola története

Az alternatív pedagógiai gyakorlatot folytató iskolák közül a Pesthidegkúti Waldorf Iskola volt az, amely Közép-Kelet Európában és Magyarországon elsőnek törte meg – civil kezdeményezésre – az állam oktatási-nevelési monopóliumát. 1989-ben kezdtük meg az oktatást Solymáron 32 elsőssel, felmenő rendszerben. A 1992 szeptemberében egy új 5. osztályt indítottunk azoknak a gyerekeknek a számára, akik az alapításkor még nem iratkozhattak Waldorf-iskolába.

Az indulás feltétele volt – a törvényi engedélyen túl – hogy legyen képzett Waldorf-tanító, és nagy tapasztalatú tanácsadó tanár, valamint egy olyan Szülői Kör, mely rendszeresen foglalkozott a Waldorf-pedagógia elméletével és gyakorlatával.

Az alapítás éve óta az intézmény teljes kiépüléséig minden évben egy-egy új első osztállyal bővült az iskola.

Iskolánk 12 évfolyamos egységes iskola, az érettségire ill. a felvételi vizsgákra való felkészítés a 13. évben valósul meg. Évfolyamonként egy osztály működik. Az 1996/97-es tanévben indult az első gimnáziumi osztály, már a jelenlegi iskolaépületben.

A 2000/2001-es tanévtől, az iskola teljes kiépülésével a 13 évfolyamban összesen évről-évre nagyságrendileg 380-390 diáknak adunk otthont. Nevelési programunk a Waldorf-pedagógia 100 éves nemzetközi hagyományait követi.

Az iskolaépület

A Pesthidegkúti Waldorf Iskola a II. kerületben, Pesthidegkúton található, családi házakkal körülvéve. Az iskola a fenntartó alapítvány két saját tulajdonú ingatlanában működik. Ez az épületegyüttes magába foglalja a Kossuth Lajos u. 17. szám alatti főépületet és a hozzá tartozó telket, valamint a Kossuth Lajos u. 15. szám alatti házat.

A fenntartó által végzett beruházások a fenntartó tulajdonát képezik. Az iskola tárgyi berendezése az iskola tulajdona.

Az épületekhez iskolakert tartozik, melynek nagy területét bitumen fedi. Az óráközi szünetekben a gyermekek főleg az iskolakertben játszanak. A kert többi részén gyep, gyümölcsfák, a gyermekek által ápolt kis virágoskertek, kisebb építmények, valamint sportpálya található.

A pedagógiai munka elsősorban a főépületben zajlik. Itt található a 12 osztályterem, a festőterem, az euritmia terem, melyben időnként színi előadások és egyéb tevékenységek is zajlanak, a torna terem (helyesebben tornaszoba), a tanári szoba, a kisméretű könyvtárszoba, az orvosi szoba, a terápiás szoba, a gazdasági vezető irodája, a titkárság, a melegítőkonyha, 4 gyermek-, 2 tanári mosdó és WC-helység, továbbá 2 raktár. Az épület két szinttel rendelkezik, a termek egy központi átriumszerű aula körül helyezkednek el. Itt zajlanak az iskola nagy ünnepei, közös rendezvényei, hétköznapiakon pedig ebédlőként használjuk.

A tanítás fontos elemei kapnak helyet az iskola udvarán álló kézműves házban. A szuterénben található a faragó műhely, a mellékhelyiségek, a földszinten a kézimunka terem és az emeleten a mindenkor első osztályos tanterem.

A rendelkezésre álló termek kihasználása maximális, a teremhiány gyakran szül kényszerű helyeket.

Az iskola fenntartója

A Török Sándor Waldorf Pedagógiai Alapítvány, amely 1988 óta működik Solymáron és Budapesten.

- 1989 januárjában megalapította Magyarország első Waldorf-óvodáját.
- 1989 szeptemberében megnyitotta első Waldorf-iskolát, amely Közép-Kelet Európa első Waldorf-iskolája volt a rendszerváltásokat követően.
- 1991 szeptemberében – együttműködésben a witten/anneni Waldorf Pedagógiai Intézettel – megszervezte és elindította a négyéves nappali tanárképzést Solymáron.
- 2014-ben szülői kezdeményezésre létrehozta a solymári Galagonya Waldorf Óvodát Solymáron.

–

A fenntartó adatai:

Török Sándor Waldorf Pedagógiai Alapítvány

Székhely: 1028 Budapest, Kossuth Lajos utca 15-17.

Telephely: 2083 Solymár, József Attila utca 41.

Adószám: 19008343-2-41

A törvényi kötelezettségek teljesítése

Az iskolánk pedagógiai programja összhangban van a 20/2006. (V. 5.) OM rendelettel, amelyet alternatív kerettantervként hirdetett ki a miniszter a „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve” címmel. A magyar Waldorf-iskolák által közösen kidolgozott kerettanterv a közoktatásról és a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 9. § (8)-(9) bekezdésének felhatalmazása alapján az alternatív Waldorf-pedagógia alapelveire épülve határozta meg a Waldorf-iskolákban folyó sajátos köznevelési tevékenységet. Az iskola 2020-ban felülvizsgált nevelési programja a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 9. § (8)-(9) bekezdésének felhatalmazása alapján egyedi megoldások engedélyezésével kéri a szakmai és a jogi legitimációját.

A kerettanterv összhangban áll a nemzetközi Waldorf-tantervekkel, épít az elmúlt száz év Waldorf-pedagógiai tapasztalataira, kutatásaira és megjeleníti a magyar kultúra értékeit is. A Waldorf-kerettanterv megjeleníti a Waldorf-iskolák eltérő oktatási sajátosságait, de a magyar oktatás alapidokumentumaival is összhangban áll. Az iskola a közoktatási törvényben előírt kötelezettségének úgy tesz eleget, hogy harmóniát teremt a több évtizedes nemzetközi tapasztalatok alapján kidolgozott Waldorf-kerettanterv, a Nemzeti Alaptanterv és az állami kerettantervek között. Nevelési céljainkkal összhangban áll a NAT átjárhatósággal kapcsolatos koncepciója, ezért helyi tantervünk kidolgozásakor ezt is figyelembe vettük. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolánkból más oktatási intézménybe távozó gyermekek képesek legyenek az új környezetben is továbbfejlődni.

A kerettanterv a köznevelési törvény által megengedett körben él az egyedi megoldások alkalmazásának lehetőségével: meghatározza a Waldorf-pedagógiára épülő nevelési-oktatási tevékenység sajátos pedagógiai tartalmi követelményeit és az e tartalmakból fakadó iskolai szervezeti-működési sajátosságokat. Így különösen bemutatja a pedagógus munkakör, az elfogadott pedagógus végzettségek és szakképzettségek tekintetében elvárt követelményeket, a Waldorf-iskolákra irányadó építésügyi előírásokat, helyiség-, eszköz- és felszerelésigényt. A Waldorf-pedagógiának megfelelő minőséggyondozás és teljesítményértékelés alapelveit, az iskolák sajátos vezetési modelljét és szervezetét, nevelés- és oktatásszervezését.

II. A WALDORF-PEDAGÓGIA ALAPJÁN MŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK WALDORF-KERETTANTERVE, MINT A NEVELÉS-OKTATÁS TARTALMI KÉRDÉSEIRE VONATKOZÓ EGYEDI MEGOLDÁS, ILLETVE MINT AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK ÉS HELYI TANTERVÉNEK ALAPDOKUMENTUMA

A „Magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020” az iskola pedagógiai programjának 6. számú mellékletét képezi.

III. AZ INTÉZMÉNY HELYI MEGOLDÁSAI A KERETTANTERV ÁLTAL KIJELÖLT KERETEK KÖZÖTT

A magyar Waldorf-iskolák kerettantervének és a Pesthidegkúti Waldorf Iskola helyi tantervének viszonya

Helyi tantervünket „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020” alapján készítettük.

Tantervünk szerkezetében a tantárgy vagy tantárgycsoport után azok a *kompetenciaterületek* következnek, amelyek fejlesztésére az adott tantárgyon belül intenzívebb hangsúlyt kívánunk fektetni. Ezután azok a *módszerbeli, megközelítési sajátosságok* következnek, amelyek az adott tantárgyat vagy tantárgycsoportot jellemzik. Az *előzetes tudás* röviden foglalja össze, hogy mely képességek szükségesek és milyen szinten a továbblépéshez. A hagyományos, elsődlegesen tananyagból kiinduló tanterv helyett a fejlesztendő képességekhez rendeltünk tananyagokat és *tevékenységi formákat*. A *kapcsolódási pontok* a más tantárgyakban való megjelenést, mélyítést, az idővel való hatékony gazdálkodást segítik. A *fejlesztés várt eredményeit* tapasztalataink alapján objektíven és az egyéni eltéréseket is figyelembe véve fogalmaztuk meg. A *minimum követelmények* a továbblépéshez szükséges elengedhetetlenül fontos képességeket rögzítik.

Helyi sajátosságok a kötelező tantárgyak között

- az angol és a német nyelv az 1-13. évfolyamon;
- a Gyakorlatok tantárgy elemei 9-11. évfolyamon: 9. osztály – mezőgazdasági gyakorlat, 10. osztály – földmérési gyakorlat és néprajzi gyűjtés, 11. osztály – szociális gyakorlat;
- Fakultációs órákra valamennyi tantárgyból és művészeti foglalkozásból lehetőség van a 10-12. évfolyamon.

Helyi sajátosságok a szabadon választható tantárgyak között

- a szabad vallásoktatás 1-12. évfolyamon;
- a társadalomismeret 10-12. évfolyamon.

IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAMNAK A WALDORF-KERETTANTERV ÁLTAL NEM SZABÁLYOZOTT RÉSZEI ÉS AZ ISKOLA HELYI PEDAGÓGIAI SAJÁTOSSÁGAI

Az iskola kiemelt pedagógiai alapelvei

Szabadságra nevelés

A Waldorf-iskola a ma fiataljait úgy neveli és tanítja, hogy a társadalom más tagjaival együtt szabad közösséget legyenek képesek alkotni, megfelelve a kor kérdéseinek, kihívásainak. A fiatalokat szabadságra és önálló felelősségtudatra „iskolázza”, vagyis olyan egyéniségeket kívánunk nevelni, akik szabadságukkal felelősen képesek bánni, akik szociálisan érzékenyek. Pedagógiánk fontosnak tartja, hogy a gyermek eredendő, a környezet és a világ iránti nyitottságát ápolja, illetve megőrizze.

A Waldorf-iskola az oktatásban és a nevelésben szabad művészi folyamatot, alkotó együttműködést lát az egyes ember és ezáltal a társadalom fejlődése érdekében.

A belső harmónia megteremtése, illetve megőrzése

A gyermeket, a fejlődő embert – testi-lelki-szellemi egységnek tekintjük. Pedagógiai célkitűzésünk, hogy iskolánk – Pestalozzi szavával élve – a fej, a szív és a kéz egységes iskolája legyen. A nevelés során egyenlő módon és mértékben fejlesztjük a gyermek intellektuális, érzelmi és a cselekvésben megnyilvánuló gyakorlati készségeit.

Fontosnak tartjuk a kiegyensúlyozott, derűs, fantáziagazdag belső világ megóvását ill. megteremtését, melynek elsődleges eszköze a művészeti tevékenység, valamint az egyes gyermekek fejlődésének megfelelő tempójú oktatás. Célunk, hogy kreatív, a problémákra érzékeny és azokat jól megoldani képes fiatalok kerüljenek ki iskolánkból.

A személyiség kibontakoztatása

Minden gyermek személyisége rejtélyként áll előttünk, mikor iskolánkba lép. Feladatunk, hogy az évek folyamán egyre közelebb kerüljünk megfigyeléséhez. Belső erőit, képességeit, egyéni módon lehet kibontakoztatni, felszabadítani. Az iskolánkban tanított tantárgyakat nem pusztán elsajátítandó ismeretanyagnak tartjuk, hanem eszköznek arra, hogy ezek a folyamatok egészséges irányba alakulhassanak. A tanterv a Waldorf-iskolában nem recept, hanem organikus rendszer, amely a Waldorf-pedagógia emberképét és a gyermek fejlődését tükrözi. A nevelési-tanítási folyamat módszerét, tananyagát és szervezését alapvetően a gyermek életkori sajátosságai szabják meg.

Tehetséggondozást és a felzárkóztatást különböző oktatási formákban valósítjuk meg: a gimnáziumban különböző művészeti-, gyakorlati- és közismereti tárgyak közül választhatnak a diákok, amelyben elmélyülten hosszú időn keresztül dolgozhatnak. A rászoruló tanulóknak egyéni fejlesztő foglalkozásokat tartunk, illetve tervezzük a kiscsoportos kora délutáni korrepetáló foglalkozások megszervezését.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai célok

Arra törekszünk, hogy az iskolánkból kikerülő fiatal felnőttek elkötelezettek legyenek a szabadság, egyenlőség és testvériség elve és az emberi jogok tiszteletben tartása mellett. További célunk, hogy a felnövekvő fiatalok aktív, kreatív életet élve törekedjenek arra, hogy előrevigyék az emberiség nagy közös ügyeit. Olyan fiatal emberekké váljanak, akik szabad gondolatokból született tetteikért mindenkor vállalják a személyes felelősséget.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése – a szociális és érzelmi nevelés szerepe

A Waldorf-pedagógiai emberképben egyrészt fontos helyet kap az akarat-érzés-gondolkodás hármassága, másrészt az ember fejlődését nagyobb, hétéves periódusokra bontja. A hétéves kor alatti kisgyerekekre elsősorban az akarat jellemző, aminek egyik erőteljes megnyilvánulása a környezetében tapasztalt dolgok önkéntelen utánzása. A következő fejlődési szakaszra (7-14 év), amikor az utánzás szerepe egyre csökken, az érzés uralma („érzelmi intelligencia”) lesz a jellemző és csak a harmadik szakaszban, 14 éves kor után dominál az absztrakt gondolkodás.

Az alsó iskolaévekben ezért elsősorban az érzelmi intelligenciát fejlesztjük, miközben a tanítás során konkrét ismeretek (írás, olvasás, szorzótábla ismerete, számolási képességek fejlesztése, természetéről szóló ismeretek, fizikai, kémiai jelenségek megfigyelése, stb) nyújtásával olyan „oltókrisztályokat” adunk a gyermekeknek, melyek a középiskolai évek során tovább növekedhetnek az absztrakt gondolkodásban, az önálló ítéletalkotás képességében.

Az érzelmi intelligencia fejlődését legjobban a mesék, elbeszélések szolgálják, melyek elsőől nyolcadik osztályig a tanítás gerincét képezik, mind a közismereti tantárgyak (epochák), mind a szakórák (idegen nyelvek, művészeti tantárgyak) témája, tananyaga szempontjából.

A pedagógiai módszerből fakadó iskolai sajátosságok

A tananyag megformálása és az oktatási folyamat az alsó- (1-4. évfolyam) és a közép- (5-8. évfolyam) tagozatban

Iskolánkban a közismereti tárgyak döntő részének oktatása epochálisan folyik a reggeli főoktatás (8.15-10.00) keretében. Ennek felépítése egyfajta lelki-szellemi ki- és belégzés. Nyolc éven át minden reggel az osztálytanítóval kezdik a gyerekek a napot. A kötetlen beszélgetés után közösen elmondják a reggeli fohászt, ezután következnek a bizonyítványversek (lásd ellenőrzés és értékelés).

Az óra ritmikus részében a gyermekek egész lényükkel átélik a tananyagot: mozognak, énekelnek, verset mondanak és furulyáznak. Ezután elmélyülnek a munkában, melynek témája három-négy héten át ugyanahhoz a közismereti tárgyhoz kapcsolódik. A főoktatást mese, történet vagy életrajz zárja, az osztály életkorának megfelelően.

Epochák az alsó- és középtagozaton

Az oktatás- és iskolai élet szervezése, az óra- és napirendek kialakítása az életkori sajátosságoknak és a tanítás ritmusának figyelembe vételével történik. A Waldorf-iskolában az olyan elméleti, művészeti és gyakorlati tantárgyak, amelyekben egy kerek, lezárt témát tárgyalunk, epochális oktatás formájában jelennek meg, más tárgyakat - főleg ha állandó gyakorlást igényelnek - szakórákban tanítunk. A főoktatás tipikus tantárgyai: anyanyelv, matematika-geometria, földrajz-gazdasági ismeretek, történelem-társadalmi ismeretek, természetrajz-biológia, fizika, kémia, esztétika. A tapasztalat szerint az anyanyelvi és a matematikai ismeretek és kompetencia megszerzése érdekében az állandó gyakorlás is fontos a tanításban és a tanulásban. A tantervben ezért jelennek meg az epochák mellett az anyanyelvi és a matematika szakórák. Más tantárgyakat a szakórák hagyományos rendjében tanítunk. Ha a művészeti, kézműves-gyakorlati tárgyak vagy az idegen nyelvek esetében összefüggő feladat vagy projekt jellegű munka adódik, akkor ezeket is lehet tömbösített formában, epochálisan tanítani.

A gyermek különböző fejlődési szakaszában a tananyag tartalma, megformálása és minősége is más és más kell hogy legyen.

Az első 3 osztályban eleven képeken keresztül tanítjuk a gyermekeket, írásra, olvasásra, számolásra. A gyermekek belülről élik át ezen képek tartalmát. A tanítás erősen kötődik a mozgáshoz, az együttes, közös ritmikus tevékenységhez (éneklés, versmondás). Fantáziával telített, a gyermekek utánzási képességére alapozott, mesés, játékos megközelítés a jellemző. Példa erre az írás tanítását megelőző formarajz, amikor a gyermekek a tanító által rajzolt formákat utánozzák, és ezáltal szereznek gyakorlatot a karmozgás terén. A későbbiekben a betűk bevezetését is megelőzik a betűkhöz fűződő mesék, színes ábrák, rajzok. Mindez a gyerekek egyéni fejlődésének megfelelően halad. Az első három év epochálisan oktatott tantárgyai az írás, olvasás, számolás és az írást segítő formarajz. Ugyanakkor megjelennek a természetismeret (pl. a falusi élet –, a mesterségek-, a házépítés) epochák és a nyelvtan alapjai is.

A 4-6. osztályban már kívülről is képes a gyermek szemlélni az őt körülvevő világot. Az előző évek tantárgyain kívül megjelenik a nyelvtan, történelem, földrajz, természettan (állattan, növénytan, ásványtan), geometria, fizika, honismeret.

A 7. és a 8. osztály tájékán a tudományos ismeretszerzés alapelemei is megjelennek, de nem az elméleteken és a definíciókon van a hangsúly, hanem a megismerés feletti örömen. Ezeknek az éveknek újonnan belépő, epochálisan tanított tantárgyai a kémia, biológia, csillagászat.

A 8. osztályban a tanulók érdeklődésüknek megfelelően éves munkát készítenek, amit bemutatnak tanáraiknak, társaiknak. Közösségi projektként egy egész estét betöltő színházi előadással is készül minden 8. osztály.

Szakórák az alsó- és középtagozaton

A főoktatás után a szakórák következnek, melyek heti rendszerességgel vannak jelen az órarendben. Az 1. szakóra: 10.30-11.10, a 2. szakóra: 11.20-12.00, a 3. szakóra: 12.30-13.10, a 4. szakóra: 13.20-14.00, az 5. szakóra 14.15-14.55, a 6. szakóra 15.00-15.45 óráig tart.

A szakórák legtöbbjét eleinte az osztálytanító tartja, később fokozatosan lépnek be a szaktanárok. Az alsóbb osztályokban zene, idegennyelvek, játékos torna, rajz, euritmia, kézimunka, festés, valamint a szabadon választható szabad vallás tanítása zajlik ilyen módon. A középtagozaton megjelennek a matematika és anyanyelv szakórák a kézműves órák (fafaragás) és a kertművelés is.

A tananyag megformálása és az oktatási folyamat a felső (9-13. osztály) tagozatban

A felső tagozatban némiképp megváltozik a tanítás rendszere: minden tantárgyat egyetemet és lehetőleg Waldorf-tanárképzőt is végzett szaktanárok tanítanak. A stabilitást és állandóságot biztosító osztálytanítót felváltja az osztálykísérő, és megjelenik a tanuló által felkért egyéni tutor is, akivel gondjait, örömeit megoszthatja, akitől tanulmányi és szociális kérdésekben tanácsot kérhet.

Epochák a felső tagozaton (Waldorf-középiskola)

A felső tagozatban az egyes közismereti tárgyakat feldolgozó epochák mellett megjelenik az egy-egy évfolyamra jellemző speciális projektszerű epocha is:

- A 9. osztály a tanév folyamán két hetet egy biodinamikus-gazdaságban tevékenykedik, ahol állatokkal és növényekkel foglalkoznak, miközben tapasztalatokat gyűjtenek a biodinamikus mezőgazdaság gyakorlatáról.
- A 10. osztály két hetet lehetőleg egy viszonylag zártabb, vidéki közösségben tölt el (pl. gyakran mennek Erdélybe), ahol néprajzi kutatásokat végez. Ennek eredményeként komoly „dokumentációt” készítenek a diákok.
- A 11. osztály ősszel egy természettudományos terepgyakorlaton vesz részt, ahol fizikával, földrajzzal és biológiával foglalkoznak. A tanév végén minden diák egy hónapot szociális munkával tölt, melynek során egyedül kell megállnia a helyét az általa választott vagy az iskola által kijelölt szociális intézményben, kórházban. A gyakorlat célja a rendszeres segítő munka megtapasztalása, valamint a szociális kapcsolatok, illetve a szervezet megismerése.
- A Waldorf-pedagógiai program lezárásaként a 12. év során, zenei cd-t készítenek és egy színdarabot is bemutatnak a diákok. Az euritmia tárgy lezárásaként egy mesét mutatnak be az iskola legkisebb tanulóinak.

Ebben az évben készülnek a Waldorf-tanulmányaik befejezésére: a tanulók egy saját maguk által választott témában mélyednek el egy éven keresztül. Elkészítik a megtervezett gépet, tárgyat, művészeti alkotást, s az ahhoz kapcsolódó írásos dolgozatot. Az év végén ezt a munkát a tanulóknak meg is kell „védeniük”: nagy nyilvánosság előtt, egy-egy órában bemutatják a témájukat, válaszolnak a felmerült kérdésekre.

Az év utolsó epocháját, ún. „ajándék epochát” külső, meghívott előadók tartják a gazdaság, politika, környezetvédelem és szociológia aktuális kérdéseiről, amelyben a szakemberek az emberi minőségüket és életpályájukat is bemutatják.

A 13. évben megszűnik az epochális oktatás, a diákok már kizárólag az érettségire és felvételire készülnek. Építünk tanulóink önállóságára: megszűnik pl. az óralátogatási kötelezettség, elvárjuk azonban, hogy átlássák érdekeiket, képességeiket, hiányosságaikat és ennek megfelelően kérjenek segítséget, vegyenek részt az órákon. Az év folyamán három „vizsgaidőszakban” tesznek bizonyosságot felkészültségükről.

Szakórák a középiskolában

A felső tagozatban magas óraszámban folytatódik a kézműves (famunkák, szövés, könyvkötészet, stb.) és a művészeti tárgyak (vizuális kultúra, művészettörténet, stb.) tanítása. A szaktárgyak körében külön szerepet kap a dráma és a beszédművelés (lásd színjátszás). Az órarendi órák így egyre inkább megjelennek a délutáni időszakban is (5. és 6. szakra). Az iskola gyakorlatába beépülő fakultációs rendszer a közismereti és a művészeti tantárgyakban egyaránt biztosítja a választás lehetőségét a diákok számára.

Sok önálló munka vár tanulóinkra, saját kutató jellegű tevékenységet folytatnak egyéni érdeklődésüknek megfelelően.

A középiskolára vonatkozó további szabályozások

A tanuló folyamatos továbbhaladásának tartalmi és szervezeti követelményei

Iskolánk 13 évfolyamos egységes iskola. Az általános iskola első osztályába felvett diákokkal 13 évre tervezzük a közös munkát. Nyolcadik osztály után általában csak néhányan választanak más iskolát, ezért a felvehető tanulók száma korlátozott, és évről-évre változó. A középfokú beiskolázás jelentkezése a KIFIR rendszeren keresztül történik. E hivatalos jelentkezésen kívül kérni szoktuk a jelentkező diákok kézzel írott önéletrajzát, és annak kifejtését, miért választja iskolánkat. Ez utóbbi leírását a szülőktől is kérjük. Akik ezt megteszik, azokat meghívjuk egy beszélgetésre, ahol 15-15 percet beszélgetünk a jelentkezővel, majd a szüleikkel. E beszélgetésen a felsős konferencia tagjai közül vannak jelen tanárok és a Diákönkormányzat képviselője. A felvételre ők tesznek javaslatot, melyet a Felső Konferencia fogad el. Igyekszünk azt a néhány tanulót magunk közé hívni, akikről azt gondoljuk, hogy a már nyolc éve szorosan együttlévő osztályba jól be tudnak illeszkedni.

A választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a tanulók közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja

Iskolánkban a tanulók közép- és emeltszinten mindazokat a tantárgyakat választhatják, amelyek a helyi tantervben megjelennek, és amelyek a közoktatási kötelezettségnek megfelelően kötelező érettségi vizsgatárgyaknak számítanak. Ezekre az iskola tanárai készítik fel a tanulókat.

A helyi tantervben megjelenő tantárgyakat választhatják a tanulók, és azokból a tantárgyakból vizsgázhatnak, melyekből megfelelő óraszámot követően lezárt érdemjegyei vannak, és amelyek hivatalosan is az érettségi tantárgyak között szerepelnek.

A választható érettségi vizsgatárgyakból középszintű felkészítés:

biológia, földrajz, fizika, kémia, választható idegennyelv, digitális kultúra-informatika, művészettörténet, ének-zene, rajz és vizuális kultúra, testnevelés, dráma vizsgatárgyakból.

A választható érettségi vizsgatárgyakból emelt szintű felkészítés:

biológia, földrajz, fizika, kémia, választható idegennyelv, digitális kultúra-informatika, művészettörténet, ének-zene, rajz és vizuális kultúra, testnevelés, dráma vizsgatárgyakból.

Ha kevés tanuló jelentkezik a választható – tehát nem a kötelező – tantárgyakból a közép- vagy emeltszintű érettségire való felkészítésre, akkor a Tanári Kollégium döntése szükséges a felkészítő órák megtartásához.

A tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát

A 13. évfolyamra az léphet, aki Waldorf-iskolai tanulmányai sikeres befejezését tanúsítja: ez a 12. évfolyam végén, a választott éves munka (diplomamunka) bemutatását és sikeres megvédését, valamint a záró bizonyítvány megszerzését jelenti.

Az érettségre való felkészítést szolgálja a 13. évfolyam. A vizsgázást is gyakorolják a diákok: a tanév során három alkalommal megvalósított beszámolók formájában, melyek szintén részét képezik az érettségre készülésnek.

A 13. évfolyamon legalább annyi tárgyat kell tanulniuk a tanulóknak, amennyiből érettségi vizsgára jelentkeznek. Ebből következően az osztály nem rendelkezik egységes órarenddel, hanem egyénre szabott órakeretek mentén áll össze a tanulók órarendje. A választott tantárgyakról minden tanulóknak egyénileg kell döntenie, még a 12. évfolyam végén.

Az iskola Tanári Kollégiuma az érettségi felkészítést megelőző tanév április 15-ig a tanulók igényei alapján elkészíti, és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, továbbá tájékoztatást ad az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjeiről és arról, hogy előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni a vizsgatárgyat.

A 13. évfolyamon a diákok három beszámoló keretében adnak számot tudásukról, az érettségi tantárgyaikból. A beszámolók az őszi, a karácsonyi és a húsvéti szünet után zajlanak. A tanárok a vizsgák módját (írásbeli és/vagy szóbeli, gyakorlati) a mindenkor érettségi vizsgakövetelmények szerint szervezik meg.

A kötelező és az osztály diákjai által szabadon választott tantárgyak témaköreinek összeállításában szaktanárok, szintén a középiskolai érettségi vizsgaszabályzat rendelkezéseit tartják szem előtt. Az iskola pedagógiai célkitűzése az, hogy ezek a beszámolók komoly és egyben arányos feladatot jelentsenek a diákoknak. A javításban és az értékelésben is ez az elv érvényesül. A három beszámoló együttes eredményének el kell érnie az elégséges osztályzatot ahhoz, hogy diákok az adott vizsgatárgyból állami érettségi vizsgát tehessenek. Ennek hiánya azt jelenti, hogy a jelölt a nem teljesített tárgyból nem tudja lezárni iskolai tanulmányait, így a többi, sikeresen lezárt tárgyból előrehozott érettségi vizsgákra tud jelentkezni. A nem teljesített tantárgyból megismételheti a 13. évet.

A diákok a 12. év végéig jelentik be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntésüket. A tanulók a tanév során egy alkalommal, a felsős konferencia engedélyével módosíthatják a választott vizsgatárgyaikat. A tanulók a választott tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése után érettségi vizsgát tehet.

A 13. évfolyam kötelező tantárgyai megegyeznek az érettségi vizsga kötelező tárgyaival: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv.

Az érettségi vizsga lebonyolítása az érettségi vizsgaszabályzatnak megfelelően történik.

Az egyes érettségi vizsgatárgyakhoz tartozó középszintű érettségi vizsga témakörei

Az egyes vizsgatárgyak részletes vizsgakövetelményeit és témaköreit minden évben nyilvánosságra hozza az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján az iskolák által kötelezően alkalmazandó hivatalos kiadványként, amely minden tantárgyból meghatározza a közép- és emelt szintű érettségi vizsgák témaköreit.

Ennek ismeretében tudják az érettségizető tanárok a témaköröket évről évre meghatározni.

(Lásd: www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/vizsgatargyak)

A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények

Iskolánkban a 9-12. évfolyamokon fakultációs órákat is biztosítunk, melyek az éves óraszámokban megjelennek. Az iskola gyakorlatába beépülő fakultációs rendszer a közismereti (választható) és a művészeti (kötelezően választandó) tantárgyakban egyaránt biztosítja a választás lehetőségét a diákok számára. A fakultációk választása előtt a tanulók megismerik a fakultációs órák lehetőségeit, céljait, feladatait, a számonkérés módjait. Az emelt szintű érettségire már a 11-12. osztályokban is lehetőségük van a diákoknak készülni, mert olyan tantárgyakból, amelyre erre igény van, indul kifejezetten erre való felkészítő fakultációs óra. Ezek a 13. évben még hangsúlyozottabban jelennek meg, hiszen ebben az évben már csak az érettségi tantárgyakat tanulják a diákok.

A tanórákon kívüli nevelés és oktatás

A tanítási órákon kívül az osztálytanítók, osztálykísérők rendszeresen szerveznek olyan foglalkozásokat, melyek valamilyen módon szorosan kapcsolódnak az epocha témájához. Ilyen a házépítés (3. osztályban), az olimpia (5. osztályban), a színdarabok és múzeumlátogatások (közép- és felsőtagozat).

Délután a gyerekek a napközi mellett hangszeres zenét tanulhatnak, részt vehetnek kézműves- és sportfoglalkozásokon.

Otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Napközi

Intézményünkben a délutánonként fenntartott napközi elsősorban a gyerekek szociális kompetenciáit fejleszti. A fantázia erőket megmozgató és testi ügyességet kívánó szabad- és a pedagógusok által vezetett (többnyire udvari) játék a napköziben töltött idő meghatározó eleme.

A hét minden tanítási napját egy-egy rendszeresen visszatérő tevékenység jellemzi, alkalmanként és indokolt esetekben lehetővé tesszük és segítjük a házi feladatok megírását is.

A napköziben uzsonnát is biztosítunk a gyerekek számára; az étkezés előkészületeit a gyerekek pedagógusokkal együtt végzik.

A napközit jellemzően az alsó tagozatos gyermekek veszik igénybe naponta 12:00-16:00 óráig. Indokolt esetben 16.30-ig.

A házi feladat meghatározásának alapelvei

- Mivel kisiskolás korban a gyerekek emlékezete még sokkal inkább tanulási helyzethez és személyhez kötött, így a tanulók az alsóbb osztályfokokon ritkán kapnak kötelezően számonkérhető házi feladatot.
- 3. évfolyamtól a tananyag mennyisége növekszik, ezért a készségek és tanulási képességek „begyökereződéséhez” szükség van rendszeres gyakorlásra. A házi feladat így főleg az anyanyelvi kompetencia-fejlesztést és a matematikai gondolkodás megerősítését szolgálja.
- Magasabb évfolyamokon a gyakorláson és az órai ismeretanyag rögzítésén kívül a tanulók kutatómunkát igénylő feladatokat is kapnak.
- A házi feladatokat rendszeresen számon kérjük, ebben alkalmazzuk az önellenőrzés módszerét is.
- A projektmunkákkal (pl. egyéni- és csoportos beszámolók, éves munka...) kapcsolatos otthoni felkészülés feladatai (gyakorlati-művészeti alkotás létrehozása, kiselőadás előkészítése) a hagyományos tanórai feladatokkal azonos értékű tevékenységek.

A házi feladat célja

- a tanórán tanultak rögzítése, elmélyítése, a tanultak gyakorlati alkalmazása,
- motiváció, a tantárgyhoz való érzelmi viszony kialakítása,
- az elkészített házi feladat minősége visszajelzés a tanuló szorgalmáról és tudásáról.

Az önálló tanulásra kiadott (házi) feladat korlátai

- csak a tanórán már megismert tananyag adható fel házi feladatnak gyakorlásként,
- a hétvégére csak akkor adunk írásbeli házi feladatot, ha azt adott feladat vagy a projektmunka időkerete ezt szükségessé teszi,
- a tanítási szünetekre írásbeli feladatot nem adunk, de szorgalmi feladat adható,
- a házi feladatok mennyisége olyan mértékű legyen, hogy ne akadályozza a tanulók napi, hétvégi illetve a tanítási szünetek alatti kikapcsolódását, feltöltődését.

Ünnepek

A Waldorf-iskolák évkörét a világban (több mint ezer Waldorf-iskola) az adott kulturális közeg ünnepei határozzák meg. A kultúra mint az „életet-szabályozó elv” minden szellemi működés legfőbb hatóereje. Magyarországon a keresztény ünnepekör által meghatározott az évrénd: egy-egy tanév Szent Mihály naptól, a megmérettetés, mérlegelés, a számvetés napjától Szent János napig, az életerők delelésének napjáig ível. Az advent és húsvét kiemelkedik az évben: mint a várakozni és felmutatni tudás ünnepei. Az eddig említettek mellett még jeles napok: a Szent Márton-nap (az önmagunk és mások felé fordulni tudás), vízkereszt (felismerés), farsang („kifordulás”) és a pünkösd (felhangzás). Minden iskolának önálló feladata ünnepei szellemi hátterének feltárása, megismerése, az életkoroknak (1-12. osztály, három tagozat) megfelelő ünneplés megvalósítása. Az egyes ünnepek és a hozzájuk kötött tevékenységek szerepét ugyanakkor rendszeresen újra-gondoljuk.

Az évszak- avagy hóünnep egy-egy tanulási időszak összegző lezárásai: dramatizált játékok, az osztályközösségek által létrehozott előadások bemutatására, euritmia-bemutatókra, kóruséneklésre, közös zenélésre, művészi munkák kiállítására van ilyenkor lehetőség.

A nemzeti ünnepeink a visszaemlékezés időpillanatai. Tagozatonként más és más módon szoktunk megemlékezni róluk. Ilyenkor mindig arra figyelünk, hogy a gyerekek a saját fejlettségi szintjüknek megfelelően a lehető legközelebb kerüljenek az ünnep tartalmához..

Az adventi időszak kiemelkedő eseménye az adventi bazár, melyet a szülők szerveznek. Az árusok mellett kávéház valamint a szülők és diákok által összeállított egész napos program várja a vendégeket. A karácsony előtti utolsó tanítási napon a tanárok karácsonyi színdarabot adnak elő.

Az évente megrendezésre kerülő Tavaszi Hangversenyünkön gyermekek, tanárok és szülők lépnek fel.

A tavaszköszöntő Családi nap remek közösségi programot jelent a családok és a pedagógusok találkozására.

A bizonyítványosztás napján szoktuk megünnepelni a János-napot is, melynek során egy vidám nyári színdarabbal köszönünk el egymástól.

A tanév során három olyan „ParenTED” estét tartunk, melyeken az iskolához tartozó szülők mesélnek egymásnak, a diákoknak és a tanároknak az életük azon területéről, amit követendőnek, lelkesítőnek, példát mutatónak tartanak. Olyan ötleteket és gondolatokat mutatnak meg egymásnak, melyek gondolkodásra készítetik a hallgatóságot és még erősebbé kövácsozhatják a közösséget.

Színjátszás

A Waldorf-iskolákban általában hangsúlyos színjátszás nálunk is a nevelés fontos eszköze. Iskolánkban az oktatás szinte minden formájában jelen van a színjátszás és a színház. Osztálytanítók igen gyakran élnek drámapedagógiai módszerekkel bármely tantárgy tanításában. Különböző tantárgyak keretében születhetnek színházi jellegű előadások, melyeket be is mutatnak az osztályok egymásnak.

A pedagógiai program részeként a nyolcadik és a tizenkettedik osztály egy egész estét betöltő színdarabbal zárja tanulmányait, de egyes osztálytanítók gyakrabban is színre visznek darabokat osztályaikkal.

Az iskola pedagógiai szemléletéből fakadóan és a tanulmányi témakörökhöz illeszkedően a gyakran járnak az osztályok és tanulócsoportok különböző színházi előadásokra. Megragadjuk az alkalmakat, hogy főleg a kamaszokat érintő kérdéseket feszegető drámaelőadásokat hívjunk meg az iskolába. Rendszeres résztvevői és helyzettjei vagyunk a különböző diákszínházi fesztiváloknak, országos találkozóknak.

A tanulókra, a csoportokra és az osztályokra vonatkozó iskolai sajátosságok

Az osztályösszetétel pedagógiai elvei

Az osztályok összeállítása során több szempontot kell figyelembe venni. A nemek közötti egyensúly a Waldorf-iskolák elindulása óta nagyon fontos. Törekszünk arra, hogy az osztályokban azonos arányban legyenek fiúk és lányok. A jogszabályi keretekhez és az iskola fizikai lehetőségeihez alkalmazkodva határozzuk meg az egyes osztályokba felvehető gyerekek maximális létszámát, figyelve arra, hogy minél többen alkossák az osztályközösséget. Ezt nagyon lényegesnek tartjuk, mert a tanár és diák személyes kapcsolata mellett a diákok közötti kapcsolatok sokszínűsége is jelentős nevelő erővel bír. A gyerekek között kialakuló gazdag kapcsolati háló lehetőséget teremt a tolerancia gyakorlására, a csoportos együttműködések változatos kialakulására, a dinamikus átalakulásokra és a szélsőséges helyzetek csillapítására. Az iskola szakmai és gazdasági szempontok figyelembe vételével törekszik a 30 fő körüli osztálylétszámok kialakítására.

Csoportbontás

A tanterv minden tanuló számára kötelező. A Waldorf-iskolákra nem jellemző a nemek és az alsóbb évfolyamokon a képesség vagy tudásszint szerinti csoportbontás. Az olyan tárgyak óráin is, mint kézimunka, kertművelés vagy kézművesség a lányok és fiúk egyaránt részt vesznek. Csoportbontás ugyan előfordul, de ez nem nemek vagy teljesítmény szerint történik, a legfontosabb szempont mindig az, hogy a létszám és a képességek tekintetében is kiegyenlített legyen a csoport. Kivételt képezhetnek az idegen nyelvek, amelyeknél a képesség vagy teljesítmény szerinti differenciálás is lehetséges.

A tananyag elsajátításának formájához tartozik az önálló munkákra való felkészülés is: ezek az ún. projektek és éves munkák, amelyek során a tananyag alkotó jellegű feldolgozása a feladat, az elméleti, művészi és kézműves-gyakorlati elemek összekapcsolásával.

A tanulók önálló munkája

A gyermekek iskolában és iskolán kívül végzett munkája a 12 év során fokozatosan épül fel. Az első évben még majdnem mindent a tanár irányításával végeznek, az otthoni feladat még csak játékos formájú. Az évek során az elvégzett feladatok feletti öröm már lehetővé teszi, hogy otthon is képesek legyenek önállóan dolgozni. Mivel a Waldorf-iskolákban pedagógiai megfontolásokból nem használunk tankönyveket, így a gyermekeknek maguknak kell elkészíteniük azokat a füzeteket, amelyekből tanulnak. Ennek elkészítéséhez nem csak az órai figyelem szükséges, hanem esztétikai érzék és odaadás is. A nagyobb osztályokban gyakran kell önálló beszámolókat tartaniuk, ezek forrását részben az iskola könyvtára, részben a gyermekek által látogatott nagyobb könyvtárak, illetve az otthon megtalálható könyvek szolgáltatják. A 9-12. osztályban olyan szintű füzetet kell összeállítaniuk az órán elhangzottak, illetve önálló kutatásuk révén, amely alapul szolgálhat egy későbbi érettségi- vagy felvételi vizsgára való felkészülésnek. Az önálló munka értékes megnyilvánulásai a 8.-os éves munkák és a 12.-es záró éves munkák, mint művészeti alap és záróvizsgák.

A tanulói teljesítmények értékelése

Szöveges értékelés

A Waldorf-iskola rendszeres szóbeli és szöveges írásbeli értékelést ad minden tanuló fejlődéséről minden életkorban, osztályzást nem alkalmaz. A tanév végén kiadott szöveges értékelés minden tanuló esetében a teljes tanévi munkát és fejlődést általában és tárgyaként is részletesen leírva, egyénre szabott értékelés, amelyben a tanuló teljesítményének leírása mellett fejlődését is értékeli és elismerik, impulzusokat adnak a további munkához.

A Waldorf-pedagógiában általánosan alkalmazott szöveges értékelés tudatosan kiépített gyakorlata az első osztálytól a tizenkettedikig egyik alapvető nevelési eszköze az iskolának. A szöveges értékelést a Waldorf-pedagógia olyan kulcsfontosságú alapelvnek tekint, amelynek maradéktalan érvényesülése nem szülői, tanulói választás kérdése, ezért a szöveges értékeléstől csak kivételesen, iskolaváltás és továbbtanulás esetén tér el. Az első nyolc évfolyamon a gyermekek lényét megragadó minél érzékenyebb általános pedagógiai jellemzés és szaktárgyi értékelések alkotják. A jellemzésnek – természetesen érzelmtől nem mentes – szabatos mondatokban megfogalmazott pontos leírásnak kell lennie. Ezekkel összhangban a szaktárgyi értékeléseknél is fontos az iránymutató tárgyilagosság: az elvégzett éves munka tartalmi összefoglalója után következik az egyéni munka értékelése. A szubjektív és objektív látásmód közötti helyes arányok megtalálása döntő jelentőségű. A kilencedik évfolyamtól szaktárgyi értékelésekből állítjuk össze a bizonyítványt. A Waldorf-iskola az első négy évfolyamon a készség-, képességfejlesztést helyezi előtérbe, ezért nem alkalmaz normatív értékelést, kizárólag folyamat- és fejlesztő értékelést végez. Ennek része az évközi szóbeli és/vagy írásbeli értékelés, és a szülőkkel való beszélgetés és az év végi szöveges bizonyítvány. Az 1-4. évfolyamon az értékelések egyrészt a tanév során gyakorolt és megszerzett készségek, képességek, a megszerzett procedurális és deklaratív tudás fejlődési leírását tartalmazzák, másrészt megmutatják a képességek fejlődésének-fejlesztésének jövőbeli irányát. Ez árnyaltabb, individuálisan differenciált (egyéniestített) megközelítést tesz lehetővé, mint az ötfokú skála. Háttérben az a pedagógiai meggondolás áll, hogy a Waldorf-pedagógia támogatja az emberi sokszínűséget, minden tanulót egyformán értékesnek tekint, függetlenül azok képességeitől és teljesítményétől. Alsóbb osztályfokokon hangsúlyozottan a szülőknek szól a bizonyítvány. Az év végi szöveges értékelésnek a gyermek felé irányuló személyes része a bizonyítványvers, amelyek nagy gonddal megformált, pedagógiai tapintatot tükröző saját szerzemények vagy a magyar- és világirodalomból merített művek. A magasabb évfolyamokon egészen a 12. osztályig megmarad az előbb említett folyamat- és fejlesztő értékelés, melyhez normatív elemek is társulnak. Ezek a megszerzett deklaratív tudást mutatják 10. osztályig általában %-os, később érdemjegyek formájában.

A magatartás és szorgalom értékelése a bizonyítvány általános leírása elemeként jelenik meg. A jutalmazást - ami a folyamatértékelés része - az általános és különböző fokozatú dicséret váltja ki. A kiemelt szóbeli dicséret a 12. osztályos éves munkáinak és az érettségi vizsgák eredményhirdetésekor gyakorlat.

A jogszabályban meghatározott félévi értesítő rövid szöveges értékelés a félév epocháinak és szakóráinak munkájáról.

Az iskolánkban nincs évisméltetés, mivel károsnak tartjuk a kialakult szociális viszonyok tanulmányi okokból történő megbontását. Tapasztalataink szerint a tanulók fejlődése idővel harmonizálódik.

„A szöveges értékelések érdemjeggyé történő átváltásának elvei” a pedagógiai program 1. számú mellékletét képezi.

Írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, számonkérésének rendje

A Waldorf iskolák pedagógiája a folyamatos, feladatvégzés közbeni ellenőrzést és a szóbeli számonkéréseket preferálja.

Az 1-2. osztályfokokon a számonkérés tulajdonképpen a gyerekek megfigyelése során történik. Az osztálytanító a megfigyelések alapján pontosan látja, hogy a gyerekek milyen szinten sajátították el a tananyagot. A feladathelyzetekben, feladatvégzések alatt az osztálytanító/ szaktanár visszajelzést kap a gyerekek képesség- és tudásszintjéről.

A felsőbb évfolyamokban egyes epochák végén témazárók segítségével szerez konkrét képet az osztálytanító/szaktanár a gyerekek megszerzett tudásáról. A művészeti tárgyak ismeretanyagának elsajátításáról a tevékenységen keresztül tud az osztálytanító/szaktanár meggyőződni.

A tanulók a 8. osztályban művészeti alapvizsga keretében egy gyakorlati-művészi alkotásból álló éves munkát készítenek, amelyet bemutatnak. A 12. osztályban a tanulók az éves munka keretében a művészi munkájukat egy tudományos háttér bemutatásával is megalapozzák. Ez az éves projekt művészeti záróvizsgának minősül.

Az osztálytanítók és a szaktanárok a tantárgyi számonkérések témáiról, fajtáiról (szóbeli/írásbeli/gyakorlati) időpontjairól a szülőket és a tanulókat egyaránt tájékoztatják.

Amennyiben a tanuló önhibáján kívül sokat hiányzott, és ezért a tanév anyagából hiányosságai lettek, azokat pótolnia kell. A pótlás sikerességéről az osztálytanítónak/szaktanárnak be kell számolnia.

A beszámolás idejét (természetesen elég időt hagyva a pótlásra) és módját (írásbeli/szóbeli) az érintett pedagógus határozza meg. A pótlást az érintett osztálytanító vagy szaktanár a tananyag kijelölésével és a pótlás pedagógiai megsegítésével támogatja.

A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A tanulók tanulmányaik során részt vesznek az állami előírások alapján szervezett méréseken (DIFER, kompetenciamérés, stb.) és érettségi vizsgákon.

A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele az 1-10. évfolyamon, hogy a tanuló a Waldorf-kerettantervben – és azzal összhangban lévő helyi tantervben – meghatározott pedagógiai célkitűzéseket és a továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérje.

A fejlesztési követelményeket és a továbbhaladás minimális feltételeit évfolyamonként és tantárgyanként a kerettanterv tartalmazza.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele a 11-12. osztályban, hogy a tanulónak az adott évfolyam tantárgyi érdemjegyei a tanév végén – az ötfokú skálán – minimálisan a (2) osztályzatot elérjék.

Amennyiben a magasabb évfolyamba lépés feltételeinek a tanuló nem felel meg vagy egyéb okból nem értékelhető a tanuló teljesítménye, akkor a jogszabályok szerint osztályozó vagy javító vizsgát tesz.

A felvétel és átvétel helyi szabályai

Felvétel az iskolába

A Pesthidegkúti Waldorf Iskola nem kötelező felvételt biztosító iskola, a jelentkezők száma minden évben meghaladja a felvehető gyermekek számát. Az osztályok kialakítását a leendő osztálytanító és az iskolában tanító tanárok közösen végzik. Az induló osztályok létszáma 26-30 között változik.

Felvétel az első osztályba

A Tanári Kollégium az iskola iránt érdeklődő szülők számára a beiratkozási időszak előtt több hónappal előadás-sorozatot indít. Ezeket a pedagógusok, szülők, illetve a gazdasági vezető tartja. Az előadók a Waldorf-pedagógia alapelveinek, fő irányvonalainak ismertetése mellett ilyenkor betekintést nyújtanak a pedagógia szellemi hátterébe, a módszertanába, az iskola életének jellegzetességeibe. Ezt követően a szülők jelentkezési lapot töltenek ki, melyen a megadott kérdések alapján részletesen le kell írniuk gyermekük eddigi fejlődését, és indokolniuk kell az iskolánkba való jelentkezésüket. Az utolsó beszélgetésen lehetőség szerint a tanári kollégium bemutatja a leendő osztálytanítót.

A gyerekek számára szervezett játékos ismerkedés és a szülőkkel folytatott beszélgetés során az első osztály összeállításáért felelős tanári csoport igyekszik minél pontosabb képet kialakítani a gyermekről, a szülőkről, a családban kialakult szülő-gyermek kapcsolatáról. Részletesen áttanulmányozzák a szülő által beadott jelentkezési lapot, ami kialakítja a beszélgetés vázát. A szülő ilyenkor részletesen beszélhet gyermekéről, kifejtheti azokat a fontos momentumokat, amelyeket a jelentkezési lapon nem állt módjában részletezni, a tanárok pedig olyan kérdéseket vethetnek fel, melyek a beadott anyag alapján lényegesnek tűnnek. Természetesen a szülők is feltesznek olyan kérdéseket, melyekre az előadások alapján nem sikerült választ kapniuk.

A gyermekek számára szervezett játékos ismerkedésen a foglalkozáson részt vevő pedagógusoknak alkalmunk van az iskolába jelentkező gyermekek alaposabb megismerésére. A személyes találkozók végén a tanárok összegzik tapasztalataikat, és összeállítják az osztályt. A felvételre javasolt gyermekeket a Tanári Kollégium egyetértésével vesszük fel az osztályba.

A leendő osztálytanító ellátogat a különböző Waldorf-óvodai csoportokba is, hogy eljövendő tanítványait az óvodai tevékenységen belül is megismerhesse.

Iskolánk célja a nálunk tanuló gyermekek harmonikus, egészséges fejlődése, ennek következtében a jelentkező gyermekeknél nem a jövőben várható teljesítmény a felvétel kritériuma. Igyekszünk olyan osztályt kialakítani, amelyben a különböző temperamentumú, lelki alkatú gyermekek között egyensúly van, ugyanakkor figyelünk a fiúk-lányok arányára is. Tekintetbe vesszük a szülők iskolaválasztási szempontjait is, ez ugyanis döntő jelentőségű az elkövetkező időszak pedagógiai együttműködésének sikere szempontjából. A jelentkező gyermekek közül a többség Waldorf-óvodában nevelkedett, ill. testvére már iskolánk tanulója, ők a felvételnél előnyt élveznek.

Felvétel / Átvétel a magasabb osztályokba

Rendszeresen előfordul, hogy a tanév közben, vagy az új tanév kezdetén jelentkeznek szülők felvételi kérelemmel. Ilyen esetben az osztálytanító (-kísérő) az osztályban tanító kollégáival együtt mérlegeli, hogy az osztály tud-e újabb gyermeket befogadni. A felvételi legalább két tanár jelenlétében zajlik, módját és a felvétel kritériumait a gyermek életkora és az illető osztály összetétele határozza meg. A felvételtől az osztálytanító, -kísérő hoz döntést, aminek eredményéről értesíti a tanári kollégiumot és a szülőket. Épületünk szűkössége miatt sajnos egyre kevesebb lehetőség nyílik új tanulók felvételére.

Felvétel a gimnáziumba

Az iskola 13 osztályos egységes oktatási intézmény. Ebből fakadóan az általános iskolát sikeresen lezáró tanulók központi vagy helyi felvételi eljárás nélkül lépnek tovább a középiskolába. A belső szokásrendünk alapján a tanulókkal és a szüleikkel a gimnáziumba való átvételt megelőzően személyes beszélgetést folytatnak a középiskolában tanító pedagógusok.

A külső tanulók számára a Waldorf-középiskolába történő jelentkezés a középiskolai felvételi eljárás keretében a KIR-rendszeren keresztül történik.

Az iskola sok éves gyakorlata, hogy a középiskolába jelentkező tanulókkal és szüleikkel külön-külön ismerkedő és motivációs beszélgetést folytatnak a középiskolában tanítók, amelynek során a tanárok megismerik a diákok általános iskolai tanulmányi teljesítményét és eredményeit, illetve munkájukat, életüket, motivációjukat. Megalakulása óta a felvételi beszélgetéseken a diákönkormányzati képviselői is részt vesznek.

Az iskolából való távozás

A gyermek iskolából való kilépésének indokai különbözőek lehetnek, ezek között szerepel a lakóhely megváltozása, vagy a szülő ill. az iskola ilyen irányú döntése. Ez utóbbi esetekben a nevelésről alkotott kép egymástól való eltávolodása a leggyakrabban előforduló ok. Ilyenkor a gyermek érdekében legjobb az iskolaváltás, hiszen a nézetkülönbség komoly feszültségeket támaszt a gyermekben és az osztály közösségében egyaránt.

Tapasztalataink szerint a különböző iskolák változó módon reagálnak az általunk kiállított szöveges bizonyítványra. Ha ezt nem fogadják el, akkor az iskola kérésére osztályzatokat adunk

Az iskola pedagógiai-szakmai munkájának további szempontjai***A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység, inkluzív nevelés***

A Waldorf pedagógia tiszteletben tartja az individuum fejlődéshez való jogát. Célkitűzései, nevelési-tanítási rendszere a különböző integrációs formák közül természetes módon az inkluzív (befogadó) szemlélethez áll a legközelebb. Intézményünk korlátozott számban képes kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (különleges bánásmódot igénylő tanuló, sajátos nevelési igényű tanuló, beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő, és a kiemelten tehetséges diák, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló) fogadására. Minden egyes alkalommal fokozott fele-

lősséggel mérlegelendő, hogy az adott gyermek az adott osztályba felvehető-e, illetve hogy az osztályban maradása fenntartható-e. Ezt a döntést az osztálytanító, az osztályban tanító szaktanárok valamint a fejlesztő és terápiás szakemberek közösen hozzák meg elsőként azt megvizsgálva, hogy adottak-e az ehhez szükséges személyi, környezeti és módszertani feltételek, emellett körütekintően mérlegelik az összes többi felmerülő szempontot is (pl. az iskolai és osztályközösség összetétele, a családokkal való harmonikus együttműködés, stb.).

Az osztályszintű szűréseken, egyéni felmérésen és tervezésen alapuló személyre szabott ellátás megvalósulhat osztálytermi, kiscsoportos keretek között, illetve egyéni fejlesztés formájában. Törekszünk arra, hogy az iskola fejlesztő és terápiás szakemberei (pl. iskolaorvos, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógygyógyterapeuta, stb.) a Waldorf pedagógia emberképére alapozzák munkájukat, és rendszeres team-munkában, valamint a tanári konferencián való aktív részvétellel dolgozzanak. A szakértői véleménnyel rendelkező gyerekek segítése a bizottságoktól kapott javaslatokkal összhangban történik. Az érintett gyermekek eredményes előrehaladása érdekében elengedhetetlen a szakmaközi együttműködések mellett a folyamatos kapcsolattartás, a közös célok mentén egyeztetett munka a pedagógusok, fejlesztésben részt vevő szakemberek, a szülők és a fenntartó között.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulók ellátásával, segítségével kapcsolatos részletes irányelveink és azok törvényi hivatkozásai a pedagógia program 4. számú mellékletben olvashatóak.

Egészségnevelés és környezettudatosság

Az ember boldogulásának fontos összetevője saját egészségének állapota és a környezettel való harmónia megteremtése. Ez a két dolog a Waldorf-iskolák szemléletében nem választható el egymástól. Úgy véljük, hogy az egyéni egészség és a környezet egészsége nem szemlélhető külön-külön, csak együtt van értelme beszélni ezekről. Az egészségnevelés és a környezet ápolásának tudatos tevékenysége nem olyan feladat, amit az iskola egyedül el tud látni, itt is jól tapasztalható a szülői minta fontossága, az otthoni szemlélet. Természetesen ez utóbbi kialakításában sokat tud segíteni az iskola azzal, hogy olyan témákat dolgoz fel a szülőkkel való közös munkában, ami az egyes családoknak segít kialakítani, átalakítani szokásrendjüket. A tudatos döntések gyakorlása elengedhetetlen mindkét területen, a külvilág által nyújtott sémák nem feltétlen helyesek. A választás lehetőségének megtanítása döntő jelentőségű, legyen az az egészséges étkezés vagy a szelektív hulladékgyűjtés. Fontos, hogy ezek a döntések a hétköznapiakban rutinná váljanak, ne pedig kampányszerűen következzenek csak be, hogy aztán egy újabb kampány máshová irányítsa akaratunkat. Az egyéni egészségnevelés terén nagyon fontos, hogy nem pusztán az egészséggel kapcsolatos ismereteket akarjuk közvetíteni, hanem az egészséget, mint dinamikus folyamatot ápolni szándékozunk. Az egészség nem csak a testi, hanem a lelki-szellemi téren is központi jelentőségű, így az ápolásnak sok formáját lehet gyakorolni. Az első osztálytól megjelenő sok mozgás, az euritmia, mint sajátos mozgásművészet nem csupán élettanilag fejt ki jó hatást, hanem a testmozgással kapcsolatos jó érzéseket összeköti a művészetek által adott lelki-szellemi jó érzéssel. A művészeti órák nagy száma is segíti azt, hogy lelkiileg át tudják dolgozni az őket ért benyomásokat, ezzel is kialakítva egyfajta lelki higiéniát. A Waldorf-iskolák módszertanáról elmondható, hogy a gyerek életkori sajátosságait igyekszik maximálisan figyelembe venni, ami segíthet abban, hogy a tanulással kapcsolatos felesleges mértékű stressz minimális szinten maradjon, miközben a megfelelő kihívásoktól nem kíméljük meg a gyerekeket. A tanterv számos helyen tartalmaz olyan témákat, ami ráirányítja figyelmünket a környezettel való szoros együttlétre, az azzal kapcsolatos felelősségre. Itt is, ahogy az egészséges életmód terén is, a folyamatos, tevékeny ápolást igyekszünk szokássá tenni. A különböző természettudományos epochák, melyek az ember és a környezet

kapcsolatát tárgyalják, csak egy részét adják az ezirányú nevelésnek. A kertművelés kapcsán olyan gyakorlati viszonyba kerülhetnek a környezetükkel, ahol saját bőrükön tapasztalják, mit jelent az ember számára a környezet ápolása. Az egyes környezeti problémákkal kapcsolatos témákat olyan életkorban tárgyaljuk mélységeiben, amikor a diákok már képesek valamilyen aktív módon az adott folyamaton tevékenyen változtatni, a veszélyek felsorolása gyakorlati tevékenység nélkül inkább a tehetetlenség érzését növelhetik, ami épp céljainkkal ellentétesen befolyásolhatja a diákok hozzáállását. A tanterv követése során mód van arra, hogy az emberi egészséget és a külvilág egészségét ne két külön témaként ismerjék meg a gyerekek, hanem egy olyan egységként, melynek fenntartásában az emberi döntéseknek kulcsszerepe van.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek oktatásával kapcsolatok iskolai terv a pedagógiai program 2. számú mellékletét képezi.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az aktuális „Gyermekevédelmi irányelvek-et” önálló dokumentumként a pedagógiai program 5. számú melléklete tartalmazza.

Iskolai esélyegyenlőségi intézkedések

Az esélyegyenlőség érvényesítése, valamennyi hátrányos helyzetű csoport részére, a köznevelésben és iskolánkban is kiemelt feladat. Különösen a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Iskolánkban biztosítjuk az egyenlő bánásmód követelményének és a szegregációmentességnek, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek az érvényesülését..

A Waldorf-pedagógiában alapelv a gyermekközösségek szociális sokszínűsége, az osztályközösségek kialakításában így már eleve igényt fogalmaz meg az iskolánkban is alkalmazott pedagógia a szociálisan vagy egyéb okból hátrányos helyzetben lévők integrálására.

Iskolánk tanulóközösségének összetétele a lakóhely szempontjából is, és a szociális helyzetet tekintve is heterogén.

A fenntartó esélyegyenlőségi terve

Az esélyegyenlőség elvének érvényesülése az iskola fenntartásában is biztosított.

A Waldorf-intézmények működési sajátosságaiból adódóan az iskolánkat fenntartó alapítvány és az iskolánkat is magában foglaló intézményei nem profitorientáltak, működésük az önkéntesek szabad hozzájárulására épül. Iskolánkban ez egy több száz fős kört jelent, amely egyben az intézmény működésének garanciája és a köré épülő erős közösségi háló alkotója is.

Iskolánk fenntartásában a felelősség vezet bennünket. Nem engedjük azonban, hogy ez az esélyegyenlőség kárára történhessen. Már az intézménybe való jelentkezés során minden eszközzel kizárjuk, hogy a felvételtől való döntés során a pedagógiai programunkban megfogalmazott szempontokon túl más szempontok érvényre jussanak. A felvételre jelentkezőnek anyagi vagy más okból hátrányos helyzete nem lehet oka elutasításnak. A – jellemzően sokgyermekes – családokkal történő sokéves együttműködésünket is arra az alapelvre építjük, hogy senki nem szorulhat ki az együttműködésből anyagi vagy egyéb hátrányok miatt.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái; a tanuló, szülő/gondviselő értesítésével kapcsolatos szabályok

A Waldorf-iskola erőteljes szociális impulzusból jött létre. Az iskolaközösség együttműködése a bizalomtaljes együttműködésre épül. Erre tekintettel az iskola törekszik egy párbeszédre alapuló bizalmi viszony kialakítására. Ennek érdekében az iskolai rendezvényeken és a tanítási időn kívül eső programokon egyaránt számítunk az aktív szülői részvételre.

Az évkor ünnepeit is az iskolaközösség egésze hordozza, így a tanulókon és a pedagógusokon kívül a szülők is jelen lehetnek. Sok iskolai ünnepet a szülők és pedagógusok közösen szerveznek és bonyolítanak le.

A szülők és tanulók ezen kívül találkoznak a tanárokkal a családlátogatások, a havi rendszerességgel megtartott szülői estek és más iskolai rendezvények alkalmával. A tanárok és szülők töreksenek a legszélesebb körű, legközvetlenebb együttműködésre.

A szülői estek alkalmat adnak az eszmecserére, a tapasztalatok megosztására, a fontosabb életkori problémák közös megértésére, feldolgozására. A havi rendszerességgel találkozó szülők eleven kapcsolatot ápolnak az osztályt vezető tanárral és egymással is, ennek révén olyan szociális közeg jöhet létre, ami segítheti a mindennapos gondok megoldását és nagyobb krízisek alkalmával is támogatást nyújthat a bajba kerülőknek. Ezen közvetlen emberi kapcsolattartás elengedhetetlen feltétele a gyerekek nevelésének, a közös felelősség tudatos kialakításának. A szülők bevonása az iskolában zajló közösségi programok, ünnepek szervezésébe szintén erősítheti az elkötelezettséget és lehetővé teszi a szülők számára a pedagógiai folyamatokba történő betekintést. Ezt a tendenciát erősítik a rendszeresen megtartott "hónapünnepek", melyek során a gyerekek ünnepi kerekék között adnak betekintést az érdeklődő szülőknek az órákon végzett munkáról.

A szülői közösség sajátos szerepköre az intézményfenntartói feladatok ellátása. A Waldorf-iskolák civil szervezetek, szülői kezdeményezésre alapított és a mindenkor szülői közösség által működtetett alapítványok és egyesületek fenntartásában működnek.

Az iskolánk alapítványi fenntartásban működik.

A szülők a havonta tartott szülői esteken kívül a tanév során a hónap-/ évszakünnepeken és a tanár által meghirdetett nyílt napon szerezhethetnek benyomásokat az iskolában zajló tevékenységekről. Ezen túl a tanár és a szülő egyaránt kezdeményezhet személyes beszélgetést a gyermek fejlődésével, problémáival kapcsolatban. Az iskolában tartott ünnepi együttlétek is lehetőséget teremtenek a kialakult viszony ápolására.

Az iskolai eseményekről, rendezvényekről, közérdekű információkról az iskola a hivatalos levelezőlistákon, a honlapon és a havonta megjelenő újságon keresztül folyamatosan tájékoztatja a szülőket.

Az iskola pedagógusai és tanulói rendszeres időközönként (általában a hosszabb iskolai szüneteket követően) iskolagyűléseket tartanak, amelyeken megbeszélik a következő időszak fontos eseményeit és közösségi projektjeit.

Az iskola kezdeményező a Család- és Gyermekvédelmi Központtal történő kapcsolattartásban

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a köznevelési intézményben biztosított preventív jellegű tevékenység, amely az óvodás-, és iskoláskorú gyerekek és fiatalok képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával.

Ennek a megvalósulása érdekében a segítő tevékenység kétféle módon zajlik:

- Intézményen belül heti rendszerességgel személyes jelenlét egyéni, csoportos és közösségi módszerek alkalmazásával (konzultáció, tanácsadás, közvetítés az intézmény szereplői között, krízisintervenció)
- Intézményen kívül pedig biztosított a telefonos, és internetes elérhetőség.

A szolgáltató és az iskola kölcsönös, jól működő együttműködést tart fenn.”

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az iskola egészséges működésének lényeges feltétele az egészséges szociális élet, és kapcsolatrendszer. A Waldorf-közösség törekszik arra, hogy valamennyi tagja egyenrangú és egyenértékű félként vehessen részt a mindennapok munkájában. Ez az akár demokratikusan, akár autokratikusan kialakított hierarchiára, mint alapelve épülő szemléletet nem engedheti érvényesülni. Törekednünk kell arra, hogy az iskola valamennyi résztvevője szabadon kifejtthesse véleményét, véleményével szabadon formálhassa az iskola életét. Az együttműködést minden érdekelt (szülők, diákok, tanárok) a hatékony működés legalapvetőbb feltételének tekinti. Az iskola valamennyi közösségében törekszünk arra, hogy minél szélesebb együttműködés alakulhasson ki. A delegálás, a mandátumcsoportok munkájának, az áttekinthető működési struktúra nyilvánosságát mindenkor biztosítjuk. Igyekszünk a széleskörű munkamegosztásra tudatosan törekedni. A ma fiataljait úgy neveljük és tanítjuk, hogy a társadalom más tagjaival együtt képesek legyenek szabad közösségeket alkotni, megfigyelve a kor kérdéseinek, kihívásainak. A fiatalokat szabadságra és önálló felelősségtudatra, felelősségvállalásra neveljük, olyan individuumokat kívánunk nevelni, akik szabadságukkal felelősségteljesen képesek bánni, akik szociálisan érzékenyek.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az iskola lehetőséget biztosít diákönkormányzat (DÖK) működésére. A tanulók az intézmény működésének lényeges elemeiről tudomást szereznek a diákönkormányzaton keresztül. Az intézményi döntési folyamat diákságot is érintő kérdéseiről a diákszervezet ülésein, az iskola- vagy tagozati gyűléseken, a közösségi foglalkozásokon és egyéb alkalmakkor (pl.: az osztályfőnöki órákon) van lehetőség véleményt formálni. A diákság és a tanárok kommunikációja mindkét fél felelőssége. A diákönkormányzat vezetése elsősorban a felső tagozatos tanári konferenciával tart kapcsolatot.

A pedagógus munkakör sajátosságai

A pedagógusokkal szemben sajátos elvárások jelennek meg az órára felkészülésben, egyrészt az epochális oktatásszervezés, másrészt a heti rendszerességgel tartott tanári konferencia-üléseken való részvétel miatt.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnöki (osztálytanítói, osztálykísérői) feladatok

A pedagógusok elsőrendű feladata a tanítás. Törekednünk kell a méltányos és arányos munkamegosztásra. Valamennyi pedagógus részt vállal az intézmény működtetésének feladatában. Az intézmény működtetésének felelősségét a tanári konferencia vállalja, részletesen szabályozott munkamegosztás alapján. Az egyes osztályok, tanulócsoportok vezetése, napi életük szervezése, a szülőkkel való szoros, formális és informális kapcsolattartás az osztálytanítók, osztálykísérők feladata ugyanúgy, mint a szükséges dokumentáció vezetése, a tanulói teljesítmény figyelemmel kísérése, valamint a tanulókkal kapcsolatos pedagógiai stúdiumok előkészítése.

Pedagógusképzések és továbbképzés

A Waldorf-pedagógia emberismereti alapjainak és metodikai-didaktikai sajátosságainak elsajátítása, a különböző életkoroknak és a tanított tárgyaknak megfelelő eszközök és oktatásszervezési formák megismerése külön neveléstudományi és művészeti pedagógusképzést igényel.

A Waldorf-pedagógus munkájához elengedhetetlenül hozzátartozik a folyamatos továbbképzés és önképzés. A képzés és önképzés során kialakíthatók a tanári hivatáshoz szükséges legfontosabb erények: motiváció, önreflexió, érdeklődés, lelkesedés, kezdeményezőkészség és szaktudás.

Az iskolánkban tanító tanárok továbbképzése több szinten és helyszínen zajlik. A közös szellemi munka színtere a hetenként megtartott pedagógiai konferencia, ahol nem csak az aktuális problémákról van szó, hanem általános pedagógiai kérdéseken is dolgozunk. Ezen túl a Magyar Waldorf Szövetség és a Waldorf Pedagógiai Intézet szervezésében tanári műhelyek, továbbképzések is zajlanak. A tanári kollégium tagjai rendszeresen részt vesznek országos és nemzetközi pedagógiai konferenciákon, ill. alternatív pedagógiai műhelymunkákban. Tapasztalataink bővítése érdekében hospitálásokat végzünk hazai és külföldi iskolákban.

Szakmai kapcsolat a pedagógus képzésekkel

A iskola a Waldorf Pedagógiai Intézet által szervezett pedagógiai képzések kiemelt bázis (partner) iskolája. Ebből a státuszból fakadóan rendszeresen fogadunk hospitálókat és tanítási gyakorlatokat végző hallgatókat a Waldorf-tanárképzésről. Az iskola több évtizedes alternatív módszertani tapasztalatából fakadóan az állami pedagógusképzések is keresik a szakmai kapcsolatot az iskolával. Ez a feladatvállalás egyrészt többlet-terhet jelent a hallgatókat fogadó hospitálást vezető pedagógusaink számára, másrészt viszont gazdagítja a tanárok tudását és komoly szakmai együttműködést biztosít a képző intézményekkel.

Az iskola tanárai a Waldorf-pedagógiai képzések rendszeresen oktatói, így nagy pedagógiai tapasztalattal rendelkeznek, amely jótékony hatással van az iskolában folyó szakmai munkára.

Tanításra fordított idő

Az iskolai tanítási napok száma a törvénynek megfelelően meghatározott.

A szülők a tanév megkezdését megelőzően értesítést kapnak a tanév rendjéről, az ünnepek és a szünetek beosztásáról.

Az iskola személyi-szervezeti felépítése és tárgyi-dologi feltételei***Személyi feltételek***

Az iskolánkban folyó pedagógiai munka elvégzéséhez a személyi feltételek adottak.

Az iskolaközösség tagjai

Az iskola a gyermekek, a tanárok, a szülők és az iskola technikai dolgozóinak az együttes közössége. Az iskola szervezete olyan élő organizmus, amely a feladatok megosztásban a steineri hármas tagozódás elveire épül. Az iskola közössége együttesen felelős a szellemi, a jogi és a gazdasági struktúra kialakításáért és működéséért.

Az iskola közössége ezen hármas tagozódás, valamint az elkülönült és az együttes felelősség elvén határozza meg a szervezetét.

A tanulók közössége

Az iskola alapegysége az (1. osztálytól a 13. osztályig) egy-egy osztályba tartozó gyerekek közössége. Az iskola nevelő-oktató tevékenység a tanulók életkorából és fejlődéséből következő sajátosságokat figyelembe véve történik.

Az 1-4. osztályok az alsó tagozatba, az 5-8. osztályok a közép tagozatba, a 9-13. osztályok a felső tagozatba, a gimnáziumba tartoznak.

A diákok közösségét a diákok által 2010-ben megalapított Diákönkormányzat fogja össze.

Tanulói jogviszony sajátosságai

A gyakorlatban a szülők részéről gyermekük beíratásával egy pedagógia választása történik meg, amely mellett sajátosan megjelenik a civil szektorbeli intézményfenntartói tevékenységben való részvétel követelménye (közhasznú cél támogatása személyes közreműködéssel és pénzübeni adománnyal). Az iskola működtetése és fenntarthatósága megvalósításának érdekében szoros együttműködés és támogatás alakul ki a szülői közösség és az intézmény között, amelytől jogi szempontból elhatárolandó a tanulói jogviszony. A tanulói jogviszony az iskola és a tanuló jogviszonya, amely nem kapcsolható össze a fenntartó tevékenységével és támogatásával.

A beiratkozáskor iskola és a szülők között megkötött együttműködési megállapodás a pedagógiai program 3. számú mellékletét képezi.

Az iskolai dolgozók közössége

Az iskolai dolgozók közösségét az iskolában dolgozó tanárok, az egészségügyi és a technikai személyzet alkotja. A Tanári Kollégium az iskolában tanító tanároknak, valamint az általuk meghívottaknak a közössége. A Tanári Kollégium az iskola pedagógiai vezető testülete. A Tanári Kollégium egyes feladatoknak az egyéni, vagy csoportos munkában történő elvégzésére tanárokat delegálhat a tagjai közül. Az egészségügyi és technikai személyzet munkáját a Tanári Kollégiummal összhangban végzi.

Pedagógusok

Az iskolánkban dolgozó tanárok nagy része állami felsőfokú diplomával és Waldorf-pedagógiai végzettséggel egyaránt rendelkezik, mások a két diploma valamelyikével. A pedagógusok munkakörük betöltéséhez szükséges végzettségét A magyar Waldorf-iskolák kerettantervi jegyzéke határozza meg.

A Tanári Kollégium tagjai részt vesznek a heti egy alkalommal megtartott Nagykonferencián, amelyen közös pedagógiai és művészeti tevékenységet végeznek. A Tanári Kollégium választja meg az iskolában működő testületek és munkacsoportok tagjait.

Az iskola egyéb testületei:

- Kiskonferencia (a Nagykonferencia által átruházott döntések meghozatala)
- Belső konferencia (döntés előkészítés, konfliktuskezelés, személyi kérdések)
- Igazgatási konferencia (az iskola működésével kapcsolatos szervezői, adminisztratív, technikai tevékenység)
- Harmadik személy felé a Tanári Kollégium által választott tanár, az iskolaképviselő képviseli az iskolát.
- Az iskolával kapcsolatos gazdasági teendőket az iskola gazdasági vezetője látja el.

Technikai személyzet

A pedagógus alkalmazottakon kívül az iskola működését a technikai személyzet biztosítja: gazdasági vezető, főállású iskolatitkár, főállású gondnok, főállású takarítók, akik a munkakörük részeként a konyhai feladatokat is ellátják.

A technikai dolgozók mellett a pedagógiai munka feltételeinek megteremtéséhez nagyon sok önkéntes segítséget kapunk a gyermekek szüleitől.

A szülői közösség

A szülői közösséget az iskolába járó gyerekek szülei alkotják. A szülői közösség az iskola szellemi és fizikai életének meghatározó eleme.

A Szülői Kollégium/Fórum az egyes osztályokat képviselő szülők testülete. A Szülői Kollégium/Fórum egyes feladatoknak az egyéni vagy csoportos munkában történő elvégzésére szülőket delegálhat.

A fenntartó

Az iskolának a fenntartója a Török Sándor Waldorf Pedagógiai Alapítvány. A fenntartói jogokat és köteleességeket az Alapítvány Kuratóriuma az Alapító Okirat alapján gyakorolja.

Eszközök

A tanítás során használt eszközök igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz. Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a tanárok művészi szinten tudják kezelni ezeket, legyen szó hangszerről, táblakrétáról vagy akár a kísérletek demonstrálását szolgáló eszközökről.

Az epochák hangulatát, tartalmát megmutató táblarajzok nagyon fontosak az alsó nyolc osztályban, ezek elkészítéséhez különleges minőségű színes táblakrétákat használnak az osztálytanítók. A gyermekek eleinte színes méhviasz krétákkal rajzolnak, írnak, csak fokozatosan vezetjük be a finomabb mozgáskoordinációt igénylő ceruzát, majd a töltőtollat. A formázható színes méhviasz és az agyag használata hamar megjelenik a tanításban. Ezt követi a szerszámokat is igénylő fafaragás.

A zenei képzés során az énekhangtól kiindulva először pentaton-furulyát, majd hagyományos furulyát használunk, ezekhez később egyéb hangszerek (líra, cintányér, triangulum, xilofon, dobok, stb.) társulnak.

A festés tanításához természetes növényi kivonatokat tartalmazó akvarell-festéket használunk.

A kézimunka tanításához elsősorban természetes alapanyagokat használunk, amelyeket növényi festékekkel színezzük. A szövéshez, a gyetyamártáshoz és a könyvkötészethez, kartonozáshoz is rendelkezésünkre állnak a szükséges eszközök.

Az alsóbb osztályokban pedagógiai megfontolások alapján eltekintünk az olyan eszközök használatától, amelyek működési elvét a gyermekek még nem érthetik (telefon, digitális rögzítő és lejátszó eszközök, számítógép, stb.).

A kísérleti természettudományos tárgyak (fizika, kémia) megjelenésével nagy szerepet játszanak a különböző jelenségek bemutatására alkalmas eszközök, melyek megalapozhatják a jelenségek magyarázatának megértését. A szertárak fejlesztése a természettudományokat oktató tanárok folyamatos feladata.

Zenelejátszót, számítógépet és projektort rendszeresen használunk a különböző közismerti és művészeti tárgyak oktatása során.

Az informatika-terem bontott csoportos foglalkozásokra alkalmas, internet-hozzáférés az egész iskolában megoldott.

Tanulási forrásközpontként egy könyv- és médiatár áll a pedagógusok és a diákok rendelkezésére, mivel a tankönyvek nélküli oktatás egyik fontos szükséglete a megfelelő minőségű és mennyiségű kézikönyv, szakirodalom.

A sporteszközök terén a kiépített szertárunk tartalmazza a mindennapos testmozgás folyamatos bevezetés és megtartását lehetővé tevő alapfelszereléseket.

A tantervben fontos szerepet játszó színdarabok bemutatásához szükséges jelmeztár is rendelkezésünkre áll.

Végezetül a Waldorf-pedagógia szemléletmódját összefoglaló, Rudolf Steinertől származó idézettel zárjuk az iskola pedagógiai programját:

„Mindenfajta nevelés önnevelés, és mi mint tanítók, nevelők csak a saját magát nevelő gyermek környezetét alkotjuk. A legkedvezőbb környezetet kell teremtenünk, hogy a gyermek úgy nevelje általunk önmagát, ahogy belső sorsát követve nevelődnie kell.”

Budapest, 2020. április 29.